

شاهنامه

خلاصه مقالات همایش آغاز هزاره دوم شاهنامه
۲۶ و ۲۷ اردیبهشت ۱۳۹۰

به کوشش: دکتر فرزاد قائمی

بررسی فرایند قاعده افزایی در شاهنامه فردوسی

دکتر شهلا شریفی

استادیار گروه زبان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد

ابوالفضل اخلاقی

دانشجوی کارشناسی ارشد زبان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد

قاعده افزایی از جمله عوامل مهمی محسوب می‌شود که موجب زیبایی‌آفرینی و خلق کلام هنری و ادبی می‌شود و از جمله موضوعات مهم سبک‌شناسی جدید و نقد ادبی به حساب می‌آید. این اصطلاح که برای نخستین بار توسط گروهی از زبان‌شناسان صورت‌نگرا وضع گردید و منظور از آن اعمال قواعدی اضافی بر زبان هنجار است، در قلمروی ادبیات از جمله راهکارهای برجسته سازی زبان شاعر و یا نویسنده محسوب می‌شود. در فرایند قاعده‌افزایی، شاعر با افزودن قاعده بر سطوح گوناگون زبان از جمله آوایی، معنایی، نحوی و ساخت واژه، زبان خود را برجسته ساخته و از این طریق معنای خاصی را به خواننده منتقل می‌کند. شاهنامه فردوسی از جمله آثار کلاسیک شعر فارسی محسوب می‌شود که می‌توان رد پای فرایند قاعده افزایی را در آن نیز مشاهده نمود. در این راستا تحقیق حاضر سعی بر آن دارد تا در چارچوب نظریه لیچ فرایند قاعده افزایی در شاهنامه فردوسی را که از جمله عوامل نشان دهنده جریان فکری شاعر است، مورد نقد و بررسی قرار دهد.

کلید واژه‌ها: قاعده افزایی، برجسته سازی، شاهنامه فردوسی، نظریه لیچ.